

OLÁH ANDRÁS PÁL

olahandraspal@gmail.com
történész (Szeged)

A Földközi-tengeri Szövetséges Légierő¹ Magyarországra vonatkozó felderítése, valamint a szövetséges légitámadások általános fotókiértékelése a II. világháború idején

The Mediterranean Allied Air Force's Intelligence and
the Photographic Interpretation of Allied Air Raids in World War 2

ABSTRACT

The research of Allied Air Forces' air raids on Hungary during World War 2 has come to a turning point. Hungarian historians have been content with roughly documenting the events; the thorough research of the background together with the motives for the attacks are yet to be explored.

In my study I examined the Mediterranean Allied Air Force's practice of photographic reconnaissance, intelligence and photographic interpretation, using the related documents and files. The Intelligence files of the Mediterranean Allied Air Force are major sources of the history of Allied air raids on Hungary in World War 2, and I pointed out that the complete research of the data on the subject by examining every piece of document available would lead to a more accurate understanding of the events.

In addition to emphasizing the importance of the vast amount of data and documents on the subject, my intention was to provide reference to further research.

KEYWORDS

World War 2, Airwar, Air Raids, Intelligence, Photographic Reconnaissance, Hungary, Budapest, Hungarian targets, Mediterranean Allied Air Force, Mediterranean Allied Photographic Reconnaissance Wing, Photographic Interpretation, Bomb Damage

¹ Mediterranean Allied Air Force (rövidítése: MAAF). Az MAAF felállítására 1943. december 10-én került sor. Alárendeltségébe került a térségben tevékenykedő összes szövetséges légi egység. Állománytáblázatához lásd: CRAVEN – CATE 1983. 840.

DOI 10.14232/belv.2018.1.9

<https://doi.org/10.14232/belv.2018.1.9>

Cikkre való hivatkozás / How to cite this article: Oláh András Pál (2018): A Földközi-tengeri Szövetséges Légierő Magyarországra vonatkozó felderítése, valamint a szövetséges légitámadások általános fotókiértékelése a II. világháború idején. *Belvedere Meridionale* 30. évf. 1. sz. 146–168. pp.

ISSN 1419-0222 (print)

ISSN 2064-5929 (online, pdf)

(Creative Commons) Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 (CC BY-SA 4.0)

(Creative Commons) Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0)

www.belvedere-meridionale.hu

ELŐSZÓ

A II. világháború idején a szövetséges légierők magyarországi célpontjainak azonosítását, kijelölését, valamint a támadások eredményességét nagyrészt az ország területére történt felderítő berepülések során készített fényképek alapján határozták meg és értékelték ki. Tanulmányomban az erre vonatkozó dokumentumoknak, illetve dokumentum csoportoknak ismertetésére vállalkoztam.

Munkám első egységében a magyarországi célpontok felderítésére, kijelölésére, míg a második részében a légitámadások által okozott károk általános kiértékelésére vonatkozó jelentéseket mutatom be, módszertani megközelítésben ismertetve a szövetséges légierők iratkezelését, és iratkezelését.

A SZÖVETSÉGES LÉGIERŐK MAGYARORSZÁG ELLENI FELDERÍTŐ ÉS HÍRSZERZŐ TEVÉKENYSÉGE A II. VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN²

Az Amerikai Egyesült Államok kongresszusának 1942. június 5-ei deklarációját követően, amely kimondta a „háborús viszony fennállását” Magyarországgal szemben, a szövetséges hírszerzés megkezdte a lerombolandó magyar célokról az adatgyűjtést.³ 1943 őszére pontos információkkal rendelkeztek az ország gazdaságának szerkezetéről, termelési kapacitásáról, politikai helyzetéről. A hírszerzés adatai és útmutatásai alapján a szövetséges felderítő repülőgépek a lehetséges célpontokat lefényképezték, a fényképeket kiértékeltek, elemezték, rendszerezték. A fényképeknek köszönhetően több olyan további magyarországi cél került még kiválasztásra, amelyekről korábban hírszerzési adatok nem álltak rendelkezésre. A célpontok nagy részét az 1944. április 3-ától megindult tömeges angolszász bombázások során meg is támadták, ezek eredményeit, valamint az okozott károkat nagyrészt szintén felderítő fotók alapján ellenőrizték.

² A témával egy előző tanulmányomban részben már foglalkoztam. Lásd: OLÁH 2017.

³ Az amerikai hírszerzés magyarországi célokra vonatkozó hírszerzési tevékenységéről lásd: KARSAI 1985. 504–509. A légierő hírszerzési anyagai között nagyon kevés hírszerzési (kém) jelentés, azaz ground information található, azonban az itt elfekvő jelentések tartalma lényegretörő és nagyon érdekes.

A mediterrán térségben a szövetséges légierők hírszerzését, ezen belül a fotó felderítő műveleteket a Földközi-tengeri Szövetséges Légierő hírszerző tisztjének hivatala⁴ irányította. Ez a vezénylési szint elsősorban az információk összegyűjtésével, szétosztásával, kiértékelésével hivatott foglalkozni, a hadműveletek és az egyes légitámadások kapcsán a döntéshozatal nem itt, hanem az alsóbb vezénylési szinteken történt, például az amerikai 15. Légi Hadsereg parancsnokánál. A hírszerzési tevékenységek közül a fotófelderítést a Földközi-tengeri Szövetséges Fotófelderítő Wing⁵ végezte a térségben.

A fotófelderítés kiértékelésére 1944 januárjában a korábbi angliai tapasztalatok alapján megszervezték a Földközi-tengeri Fotó Kiértékelő Központot.⁶ Ettől kezdve ennek a feladatát képezte mind a célok felderítőfotók alapján történő feltérképezése, mind a bombázások okozta károk kiértékelése, szorosan együttműködve a hírszerzés más szerveivel és a légierők alegységeivel.⁷

A MAGYARORSZÁGI CÉLPONTOK FELDERÍTÉSÉRE VONATKOZÓ IRATOK

A szövetséges repülők 1943. szeptember 30-ai fotó felderítési bevetésükkel⁸ kezdték meg a magyar célpontok levegőből történő módszeres felderítését,⁹ azonban ezt megelőzően is folytattak már adatgyűjtést a szövetséges hírszerző szervezetek a legfontosabb Magyarországi objektumokról.¹⁰ Az első igazán használható hírszerzési információk a főbb magyarországi célokról 1943. szeptember elejére, majd a megindult légifelderítési folyamat eredményeként október–novemberre

⁴ Mediterranean Allied Air Forces A-2 Office. Az iratkezelésében lévő hírszerzési, illetve a tanulmányomban később körülírt felderítési, illetve hírszerzési aktákban (MAAF Intelligence Files) minden olyan információt, hírszerzési adatot, felderítő fotókat, azok kiértékeléseit, összefoglaló kiértékelő jelentéseket igyekeztek összegyűjteni, melyek a célpont, vagy célcsoport funkciójára, termelékenységére, fontosságára vonatkoztak, valamint a megtámadásához, illetve lerombolásához kapcsolódtak. Ezeknek az információknak a felhasználásával tervezték meg különböző rangsorolási elvek alapján a légi háborús stratégiát, illetve az egyes támadások taktikáját. Az iratanyagot az Air Force Historical Research Agency (AFHRA) őrzi.

⁵ Mediterranean Allied Photographic Reconnaissance Wing (MAPRW). A szervezeti felépítését tekintve ezred méretű repülő egység, amely a MAAF közvetlen alárendeltségében tevékenykedett. Jogelődje volt az Északnyugat-afrikai Fotófelderítő Wing (Northwest African Photo Reconnaissance Wing – NAPRW). A MAPRW parancsnoka az amerikai Karl Polifka ezredes volt.

⁶ Mediterranean Photo Interpretation Centre.

⁷ KREIS 1996. 180.

⁸ A bevetésről készült kiértékelő jelentés a *Photographic Interpretation Report No. 1121., 1 October, 1943.*, MAAF Intelligence File No. 3152, AFHRA.

A kiértékelő jelentés a repülőterek mellett fontos adatokat rögzített a Dunai Repülőgépgyárról, a Weiss Manfréd Művekről, a csepeli olajtartályokról, valamint a vasúti létesítményekről.

⁹ A bevetést a Dél-afrikai Légierő (South African Air Force – SAAF) 60. századának Mosquito Mk. IX. típusú, LR. 411. jelű repülőgéppel (a legénysége Miller hadnagy pilóta és Allison hadnagy megfigyelő volt) végezte el Budapest térségében. A repülőgép 12.00-tól négyszer áthúzva, mintegy 40 percet töltött a főváros légtérében, kiváló időjárási körülmények között, alapos munkát végezve. A század hadinaplója szerint a wingparancsnok még dicséretű üzenetet is küldött a kiváló munka elismeréseként. A repülőgép 06.35-kor szállt fel és 15.45-kor landolt. *Daily Operational Summary No. 104 for 24 hours ending 18:00 on the 30th September, 1943.*, valamint *Interrogation Report Northwest African Photo Reconnaissance Wing Combat Intelligence Section, Sortie No. 60 PRU 63., Date: 30th September 1943.*, SAAF No. 60 Squadron War Diary, NA.

A század tevékenységének tanulmányozása kapcsán három irattípus érdemel különös figyelmet, így a havonta elkészített *Statistical Summary*, valamint a napi bevetésekről készített *Daily Operational Summary*, valamint az *Interrogation Report*.

¹⁰ KARSAI 1985. 504.

a levegőből történő megtámadásához, illetve hatékony rombolásukhoz szükséges minimális adatok már rendelkezésre álltak.¹¹ Földrajzi fekvésük kapcsán az adatgyűjtés a budapesti és környéki objektumokkal (gyárak, repülőterek, közlekedési csomópontok stb.) kezdődött, majd haladt tovább a vidéki célok felderítése felé. A Budapestre vonatkozó, kimondottan a bombázásokat előkészítő, információs anyagaként szolgáló első hírszerzési összefoglalók 1943. december közepére¹² készültek el, mégis az előkészítő munka zöme már átcsúszott az 1944. év elejére.¹³

A berepülések Magyarország fölé viszonylag gyakoriak voltak, példaként az egyik legfontosabb magyar nehézipari célt, a Weiss Manfréd Műveket legkevesebb 12 alkalommal fotózták le 1943. szeptember 30–1944. szeptember 21. között.

A célpontokról megszerzett információkat célonként, vagy célcsoportonként külön aktákban¹⁴ helyezték el, melyet a térségben szintén a szövetséges légierők hírszerzését irányító Földközi-tengeri Szövetséges Légierő hírszerző tisztjének hivatala kezelt. A jelek szerint külön célcsoportként, kiemelt figyelemmel kezelték a repülőgépgyártást, a nehézipart, benne a fegyver-, lőszer-, harcjármű gyártást, az olajipart, a katonai repülőtereket, valamint a közlekedési, főként a vasúti célokat. A hírszerzési adatok és iratok rendszerezésekor elsősorban mégis a földrajzi fekvés volt az irányadó, hiszen minden hírszerzési aktában ugyanazon helységben található célpontok adatait gyűjtötték össze. A magyar célok rendszerezése egyébként nem különült el, sőt szorosan beleágyazódott a szövetséges stratégiai légierők átfogó terveibe, nyilvántartásába. A magyar célokat a balkáni hadműveleti körzethez sorolták be,¹⁵ erre utal a célok „BH” műveleti jelzése¹⁶ is. Ennek a jelentése a „Balkan–Hungary” lehetett, míg pl. a román célok „BR” (Balkan–Romania), az észak-olaszországiak ettől már eltérően „NI” (North Italy), a dél-olaszországiak „SI” (South Italy), a görögországiak „GR” (Greece) jelölést kaptak és így tovább.

¹¹ A brit külügy a Kállay kormány politikájával szembeni elégedetlensége miatt, a stratégiai célkitűzések figyelmen kívül hagyásával, mintegy nyomásgyakorlásként már 1943 novemberétől szorgalmazta a Budapest elleni légitámadások megkezdését. Az illetékes katonai hatóságok végül 1944. február elején döntöttek a kérdésről, egyúttal tisztázva a kérdést, miszerint az aktuális politikai érdekektől függetlenül, kizárólag a katonai szempontok mentén fogják végrehajtani a támadásokat. A bombázások megkezdése tehát nem politikai kérdések, mint inkább stratégiai, így például a hírszerzési adatok rendelkezésre állásának függvénye volt. Lásd: JUHÁSZ 1978. 289–306.

¹² Az amerikai hírszerzés az első használható összefoglalót a bombázható magyarországi célokról 1943. december 14-én kelt iratában közölte a légierővel. Ennek előzménye 1943. november 19-én készült el Magyarországon. Lásd: *Office of Strategic Services Allied Force Headquarters, Reference No: AO-30, Subject: Military Information, Hungary, December 14, 1943*, MAAF Intelligence File No. 3152, AFHRA.

A következő fontos összefoglaló immáron csak a budapesti célokról az 1944. január 20-án kelt jelentés. Lásd: *Target Information Sheet dated 20th January, 1944.*, MAAF Intelligence File No. 3152, AFHRA.

¹³ Ha csak a magyarországi felderítő (feltérképező) berepülések zömét elvégző 60. fotófelderítő század naplóját tanulmányozzuk, rögtön feltűnik, hogy a légifelderítés 1943. késő ősze és 1944. év eleje között leginkább az olaszországi célpontok feltérképezésével és a bombázásuk kiértékelésével volt elfoglalva, a balkáni és köztük a magyar célok feltérképezése csak 1944 februárjától indulhatott meg nagyobb lendülettel. Ez természetesen azonban nem azt jelenti, hogy eddigre már nem álltak volna rendelkezésre elegendőnek mondható információk arról, hogy mit érdemes megtámadni Magyarországon, de azt állíthatom, hogy a rombolás legoptimálisabb módját ekkor talán még nem ismerték. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a legfontosabb magyar ipari célok sebezhetőségéről készült összefoglalók és kiértékelések is csak 1944 tavaszára készültek el. Ez az irattípus az ún. Target Vulnerability Note, valamint Aiming Point Report, melyeket általában a brit hírszerzés végzett el és osztott meg minden szövetséges légierővel. Ezekhez kapcsolódott még egy roppant fontos iratsorozat, a célpontokról készült hírszerzési összefoglaló (Target Information Sheet), amely a támadásokhoz szükséges információk letisztított összefoglalóját jelentette.

¹⁴ MAAF Intelligence Files. (A 3. sz. táblázatban közlöm az összes magyarországi akta mutatóját!) Az alább körülírt D. B. jelzetű jelentések itt találhatóak.

¹⁵ *Balkan Operations of the Mediterranean Allied Strategic Air Force for the Period 29 March through 5 April 1944*, AFHRA.

¹⁶ Szó szerinti fordításban műveleti, vagy hadműveleti szám. Az iratokon Op. No. (Operational Number) rövidítéssel szerepel.

Tárgykör	Irattípus és tartalma	Irattípusjelzés
Második Fázis Jelentés ¹⁷	Jelentés	Z
Hajózás	Jelentés és elemzés	A
	Heti összefoglaló	AS
Repülőterek	Jelentés és elemzés	C
Bombakárok ¹⁸	Általános (azonnali) jelentés	DB
	Részletes (részletező) jelentés	D
	Speciális (összegező) jelentés	DS
Légvédelmi tüzéség (Flak)	Térképek és jelentések	E
Közlekedés	Jelentés és elemzés	H(C) ¹⁹
Ipar	Jelentés és elemzés	H(I) ²⁰
Radar	Jelentés és elemzés	K
Éjszakai fotófelderítés	Jelentés és elemzés	N
Repülőgépgyártás	Jelentés és elemzés	L
Speciális jelentések	Részletes jelentés egy adott területről	Q
	Olajipari célokról szóló (státusz) jelentések	H(I)P ²¹
	Általános ipari összefoglaló jelentések	H(I)S
	Olajipari bombakárok	DP
	Jelentés	AR

1. TÁBLÁZAT Az MAAF által készített fontosabb összefoglaló és kiértékelő jelentéstípusok
(Forrás: Distribution of Photographic Intelligence to A. C. of S., G-2, 21st September 1944, AFHRA)

¹⁷ Az eredeti megnevezése: Second Fase Report. Ilyen irattípus nem található a magyar célokról készült jelentések között, így tartalma egyelőre ismeretlen számomra. Ezt a jelentés típust megelőzte az Első Fázis Jelentés (First Fase Report), melynek tartalma szintén ismeretlen. Ennek az irattípusnak nem volt külön jelzete.

¹⁸ A bombakárok kiértékelését lásd alább. A D. B. jelzet a Damage Bombing (bombakár), A D. P. a Damage Petroleum (olajipari célokban okozott károk), míg a D. S. pedig a Damage Summary (Összefoglaló kárjelentés) kifejezésekre utalhat.

¹⁹ A (C) jelzet a Communication (Közlekedés) szóra utalhat.

²⁰ Az (I) jelzet az Industry (Ipar) szóra utalhat.

²¹ A (P) jelzet a Petroleum szóra utalhat.

NORTHWEST AFRICAN
PHOTO RECONNAISSANCE
REF.

British SECRET.
American CONFIDENTIAL.
1 October, 1943.

PHOTOGRAPHIC INTERPRETATION REPORT NO. 1121.

HUNGARY.

Sortie.	Unit.	Dated.	Time.	Scale.	F.L.	Quality.	Pilot.
60PR/63.	60 S.A.A.F. Sqdn.	30 Sept.	1220 Hrs.	1/8,500.	36"	'A'	

NOTE: It has not been possible to name any aerodromes or military points in this report since the intelligence available is the half million sq. mi. area.

LOCALITY: BUDAPEST.

BUDAPEST: (60PR/63. 30 September. 1/8,500. 'A').

1. **COORDINATE:** 1. 19° 58' 00" N. 47° 20' 55" E.
 a) This aerodrome is approximately 11 miles S.S.E. of the centre of the city.
 b) 49 aircraft are visible as follows :-

We can do this here. Can we get photos?

1. KÉP Az első magyarországi fotófelderítő bevetés (a 60. dél-afrikai repülőszázad 60PR/63. sz. bevetése) alapján, 1943. október 1. napján kelt 1121. számú fotókiértékelő jelentés részlete. A jelentés elején látható feljegyzés szerint ekkor még nem tudtak minden célpontot pontosan azonosítani, de a megkívánt adatok már rendelkezésre állhattak. A jelentés elején körülírt, de még névtelen repülőtér a tököli volt. Roppant érdekes a kézzel írt megjegyzés, miszerint „Meg tudjuk itt csinálni. Megkaphatjuk a fotókat?” Vajon mit és hol tudhattak megcsinálni? (Forrás: MAAF Intelligence File No. 3152, AFHRA)

Műveleti jelzés	Célcsoport
GS	Vegyipar és robbanószerkek
GH	Közlekedés
GO	Erőművek
GQ	Üzemanyag gyártás
GF	Bányászat és fémipar
GA	Telekommunikáció gyártás
GL	Repülőgép alkatrész gyártás
GZ	Általános gépipar
GB	Elektrotechnika
GR	Tengerészeti fegyverzet
GN	Szárazföldi fegyverzet
GU	Repülőterek
GK	Élelmiszeripar
GY	Légi fegyverzet
GW	Repülőgép szerelvények és felszerelés
GD	Belföldi víziutak
GC	Ruházat

2. TÁBLÁZAT A németországi célpontok műveleti jelzései 1940-ben. A jelzet szerint a „G” betű a „Germany” (Németország) szóra utal, míg a második betű a célcsoport kategóriáját jelöli. Ennek mintáját követhette az MAAF hírszerzése is. Jellemzően az ausztriai célok is, mint a III. Birodalom része, „G” jelzésűek voltak.

(Forrás: Operational Numbers of Bomb Targets in Germany, Issued by the Air Staff, Air Ministry, September 1940., AFHRA)

A magyar célok besorolása a németországi céloktól annyiban tért el, hogy minden célpont jelzete „BH” volt. A célcsoportokra 1940-től alkalmazott szisztéma alapján az összes magyar célpont a közlekedés kategóriájába tartozott volna, amely azonban elég valószínűtlen, ismerve a többi országra vonatkozó jelzeteket is.

Akta sorsz.	Műveleti jelzés	A Célpont	
3152	DTM H/1	Budapest	Információk budapesti célokról (Gyűjtőakta)
3153	DTM H/1	Budapest (B)	
3154	BH 3	Budapest	Kelenföldi pu.
3155	BH 5	Budapest	Weiss Manfréd Művek, közlekedési és olajipari célok
3156	BH 5	Budapest	Olajipari célok
3157	BH 5	Budapest	Fantó olajfinomító
3159	BH 18	Budapest	Ganz, MÁVAG, ²² M. kir. Mozdonyjavító üzem
3160	BH 20	Budapest	Újpest (Tungsram)
3161	BH 22	Budapest	Csepeli célok
3162	BH 22	Budapest	Csepeli célok (olajipar)
3163	BH 22	Budapest	Weiss Manfréd Művek
3164	BH 24	Pét (Pétfürdő)	Olajfinomító
3165	BH 26	Diósgyőr	Vasöntöde, fegyvergyár
3166	BH 27	Bánhida	Magyar Dunántúli Villamossági Rt.
3167	BH 29	Budapest	Ganz & Co.
3168	BH 38	Szeged	Vasúti célok
3169	BH 42	Szolnok	Vasúti célok, repülőtér
3170	BH 43	Győr	Gyárak, repülőtér
3171	BH 43	Győr	
3172	BH 50 ²³	Budapest	Weiss Manfréd Művek
3173	BH 52	Komárom	Vasúti célok
3174	BH 53	Győr	Vasúti célok
3175	BH 54	Ajka	Alumínium Művek
3176	BH 56	Debrecen	Vasúti célok
3177	BH 57	Sopron	A beltartalma valójában bolgár és albán célokról szóló dokumentumokból áll!
3178	BH 58	Szombathely	Vasúti célok

²² Magyar Állami Vas-, Acél-, és Gépgyárak Rt.

²³ Valójában a jelzése: BH 5D.

Akta sorsz.	Műveleti jelzés	A Célpont	
3179	BH 60	Székesfehérvár	Vasúti célok
3180	BH 61	Kecskemét	Vasúti célok
3181	BH 65	Hatvan	Vasúti célok, valójában Debrecen és Miskolc
3182	BH 68	Ózd	Vas- és Acélművek
3183	BH 69	Kecskemét	Repülőtér
3184	BH 70	Nyíregyháza/Nyírbogdány	Repülőtér /Olajfinomító
3185	BH 71	Almásfüzitő	Vacuum Oil Co.
3186	BH 73	Budapest-Pestszentlőrinc	Textilgyár, Hazai Kőolajfinomító
3187	BH 75	Pétfürdő	Olajfinomító
3188	BH 76	Budapest-Mátyásföld	Repülőtér
3189	BH 77	Budapest-Budaörs	Repülőtér
3190	BH 78	Szeged	Repülőtér
3191	BH 80	Kaposvár	Repülőtér
3192	BH 81	Székesfehérvár	Repülőtér
3193	BH 83	Szombathely	Repülőtér
3194	BH 87	Gánt	Alumínium Művek, M. Ált. Kőszénbánya Rt.
3195	BH 88	Szentendre (Horthyliget) ²⁴	M. kir. Repülőgépgyár
3196	BH 90	Budapest (Rákos)	Pályaudvar ²⁵
3197	BH 91	Debrecen	Repülőtér
3198	BH 93	Szigetszentmiklós	Repülőgép gyár
3199	BH 93	Tököl	Repülőgép gyár, gyári repülőtér
3200	BH 94	Érd	Repülőtér
3201	BH 95	Budapest-Vecsés	Repülőtér (Ferihegy)
3202	BH 96	Nagyvárad	Repülőtér
3203	BH 97	Kolozsvár	Repülőtér
3204	BH 98	Tapolca	Repülőtér
3201	BH 99	Budapest-Pestszentlőrinc	Textil Művek, Repülőgép alkatrészgyár
3202	BH 102	Veszprém	Azonosítatlan gyár, repülőtér

²⁴ Elírás lehet az azonosítás, ugyanis az akta beltartalma a szigetszentmiklói Horthyligetről nem, mindössze a Szentendre nyugati szélén létesített gyárról tartalmaz adatokat.

²⁵ Valószínűleg a rendező pályaudvar, azonban minden kétséget kizáróan nem lehet az akta tartalmából megállapítani.

Akta sorsz.	Műveleti jelzés	A Célpont	
3207	BH 104	Szőreg	Olajfinomító
3208	BH	Ajka	Repülőtér
3209	BH	Baja	Vasúti híd
3210	BH	Bánhida	A beltartalma valójában a komáromi vasúti célok elleni 1944. október 13-ai támadásról szóló jelentés
3211	BH	Barcs	Vasúti híd
3212	BH	Békéscsaba	Vasúti célok
3213	BH	Budafapuszta	Olajmező
3214	BH	Budapest	Dunai repülőgépgyár
3215	BH	Budapest-Törökbálint	Repülőtér
3216	BH	Bük	Repülőtér ²⁶
3217	BH	Csákvár	Repülőtér
3218	BH	Csap	Vasúti célok
3219	BH	Csapod	Repülőtér
3220	BH	Csapod	Repülőtér
3222	BH	Cegléd	Repülőtér, vasúti célok
3223	BH	Debrecen	Repülőtér, vasúti célok
3225	BH	Dobogókő	M. kir. Honv. Légvédelmi parancsnokság
3226	BH	Dombóvár	Vasúti célok
3227	BH	Dorog	Salgótarjáni Szénbányászati Rt.
3228	BH	Gödöllő	Repülőtér
3229	BH	Grosszinkendorf (Nagycenk)	Repülőtér
3230	BH	Nagyvárad	Repülőtér
3232	BH	Hajdúböszörmény	Repülőtér
3233	BH	Hatvan	Vasúti célok
3234	BH	Kalocsa	Repülőtér
3235	BH	Kaposvár	Repülőtér
3236	BH	Karlovo	Repülőtér
3237	BH	Kecskemét	Repülőtér
3238	BH	Kenyeri	Repülőtér

²⁶ Ide keveredtek a hatvani vasúti célok elleni légitámadás dokumentumai is!

Akta sorsz.	Műveleti jelzés	A Célpont	
3239	BH	Kisköre	Vasúti híd
3240	BH	Kiskunlacháza-Kiskunfélegyháza	Repülőtér
3241	BH	Komarno (Komárom)	Vasúti célok
3242	BH	Kosice (Kassa)	Repülőtér
3243	BH	Kunmadaras	Repülőtér
3244	BH	Lispe-Dudafapuszta	Olajmező
3245	BH	Lispe	Olajmező
3246	BH	Mosonmagyaróvár	Alumínium gyár
3247	BH	Makó	Vasúti cél
3248	BH	Marosvásárhely	Repülőtér
3249	BH	Miskolc	Repülőtér
3250	BH	Nagybánya	Repülőtér
3251	BH	Nagycenk (Grosszinkendorf)	Repülőtér
3252	BH	Nagykanizsa	Vasúti célok
3253	BH	Nagykároly	Repülőtér
3254	BH	Nove Zamky (Érsekújvár)	Ipari célok
3255	BH	Nyergesújfalú	Műselyem gyár
3256	BH	Nyíregyháza	Repülőtér
3257	BH	Pápa	Repülőtér, vasúti célok
3258	BH	Pécs (Pecuj)	Vasúti célok, repülőtér
3259	BH	Pétfürdő	Olajfinomító
3260	BH	Salgótarján	Vasgyár
3261	BH	Seregélyes	Repülőtér
3263	BH	Sopron	Repülőtér
3264	BH	Szajol	Repülőtér
3265	BH	Szász (Rechin – régen)	Repülőtér
3266	BH	Szatmárnémeti	Repülőtér
3267	BH	Szeged	Repülőtér, vasúti célok
3268	BH	Szeged-Szőreg	Olajfinomító
3269	BH	Székesfehérvár	Repülőtér
3270	BH	Szentes	Repülőtér
3271	BH	Sepsiszentgyörgy	Repülőtér

Akta sorsz.	Műveleti jelzés	A Célpont	
3272	BH	Szilágy (Nagyfalu)	Repülőtér
3273	BH	Szilágyosmlyó	Repülőtér
3274	BH	Szob	Vasúti célok
3275	BH	Szolnok/Rákóczi falva	Vasúti célok/Repülőtér
3276	BH 103	Szőny	Olajfinomító
3277	BH	Szovát	Repülőtér
3278	BH	Tapolca-észak	Repülőtér
3279	BH	Tatabánya-Felsőgalla	Alumínium üzem, cementgyár
3280	BH	Törökberény-Ajka	Magyar Bauxitbánya Rt.
3281	BH	Tótvázsony	Repülőtér
3282	BH	Uzsgorod (Ungvár)	Repülőtér
3283	BH	Vágfarkas-dél	Repülőtér
3284	BH	Várpalota	Repülőtér
3285	BH	Vászar	Repülőtér
3286	BH	Vát-nyugat	Repülőtér
4137	BH	Oradea (Nagyvárad)	Repülőtér

4. TÁBLÁZAT A magyarországi célokról készült MAAF hírszerzési akták mutatója. (Forrás: Az AFHRA adatai alapján a szerző állította össze) *Néhány esetben előfordulhat, hogy magyarországi célokról készült jelentések más országok objektumairól szóló jelentések közé keveredtek, mint ahogyan az is, hogy a magyar célok közé néhány német, és román célpont aktája belekerült, ezek azonban döntően nem befolyásolják az összképet.*

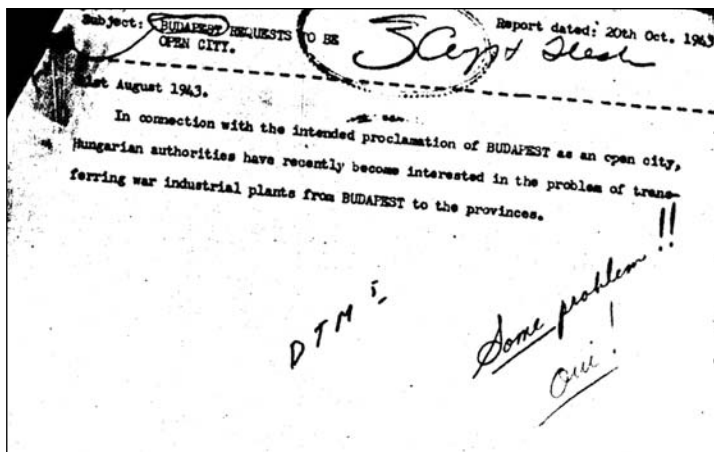
Különleges és egyben a többi hírszerzési iratcsoporttól élesen elválasztható a légvédelmi tüzéségre²⁷ vonatkozó iratcsoport. Az ide tartozó adatokat a hírszerzők egy külön erre a célra hivatott csapata („E” csoport – „E” Section) vizsgálta, és vezette a változásokat. Ezeknek a legfrissebb adatait minden bevetéskor közzölték a támadó alakulatokkal, hiszen ezek az információk életbevágóan fontosak voltak az adott bevetés tervezése és a lehetséges repülési útvonalak kijelölése kapcsán.²⁸ Az ellenséges légvédelmi tüzéség felderítésére és nyilvántartására vonatkozó szövetséges hírszerzési információk elemzése sajnos jelenlegi írásmunkának nem tárgya, azt mégis megjegyzem ennek kapcsán, hogy az iratképzőtől, vagy éppen méretarányától és tartalomtól függően legalább hét különböző iratcsoportot különböztethetünk meg, belefoglalva a különböző jelentéseket és térképeket. Külön iratcsoportként a hírszerzési periodikákat említhetem meg, amely csoportba szintén legalább másik hétfajta összefoglaló beletartozik, melyekben időről-időre említést tettek az ellenséges légvédelmi tüzéségről. További érdekesség, hogy

²⁷ Ezt a szövetségesek Flak néven illették, a német elnevezést (Flugabwehrkanone) követve.

²⁸ A légvédelemre vonatkozó iratok tanulmányozásához lásd: *Recommended Sources of Information on Flak*, AFHRA.

a magyar repülőtereken észlelhető változásokat, köztük a bombakárokat egy külön hírszerzési aktában is összegyűjtötték.²⁹

Miután az ország ipari termelésének jelentős része Budapesten és a közvetlen közelében összpontosult, a főváros kiemelt jelentőséggel bírt a felderítés kapcsán. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a budapesti objektumokra vonatkozó információk esetében két gyűjtőszámot is lenyitottak. A vidéki célokat tekintve az olajipari, a győri és a miskolci nehézipari objektumokat, valamint az ország nagyobb pályaudvarait fotózták rendszeresen, a kisebb vidéki repülőtereket pedig alkalmanként, de szintén folyamatosan frissítve az információkat a támadó berepülések nyomán.

2. KÉP Miközben gyors ütemben folyt az információk beszerzése és elemzése, 1943. augusztusának végén magyar részről felmerült annak igénye, hogy a fővárosból a haditermelés számára fontos üzemeket kitelepítsék, s ennek folyamodványaként, illetve érdekében Budapestet nyilvánítsák nyílt várossá. A szövetséges hírszerzés erre a magyar kérésre egy 1943. október 20-án kelt iratban kézzel írva csak ennyi megjegyzést tett: „Problémás!” („Some Problem!!”), alá pedig franciául annyit, hogy „igen!” („Oui!”).

(Forrás: MAAF Intelligence File No. 3152, AFHRA)

A célcsoport különleges jelentőségéből adódóan a szövetségesek nagyon részletes információkat gyűjtöttek az európai olajipari célpontokról, ennek keretében a magyar olajipari létesítményekről is. Sőt ezekről 1944 májusára külön hírszerzési tanulmány is készült, amelyben minden idevonatkozó ismeretanyagot összegeztek, részletesen elemezve a magyar olajipar történetét, geológiai és földtani sajátosságait, a kitermelés jellemzőit és volumenét, a tulajdonosi jogviszonyokat, a finomítók, a tárolók, és a szállítmányozás kapacitását, valamint mindezek sebezhetőségét.³¹

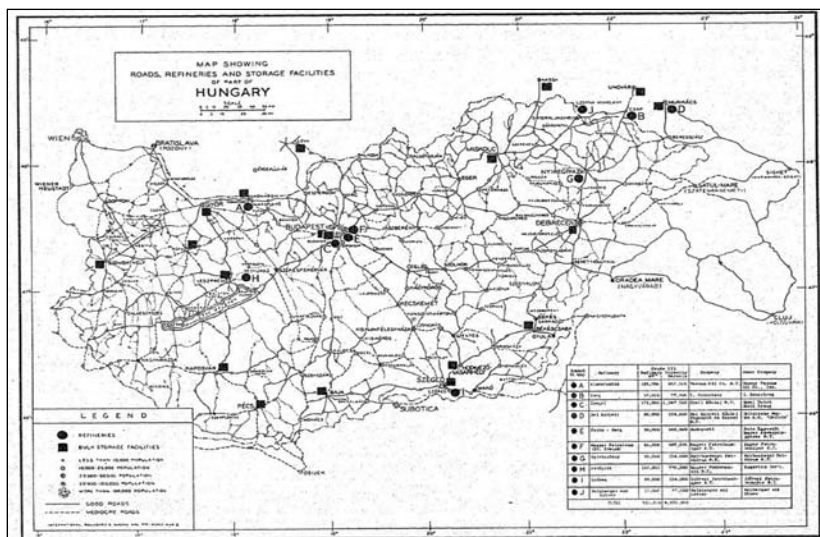
²⁹ *Airfields-Hungary*, MAAF Intelligence File No. 4390, AFHRA.

Az aktában a következő repülőterekről szerepelnek fényképek és adatok: Budapest-Budaörs, Budapest-Csepel, Érd, Budapest-Mátyásföld, Budapest-Tököl, Budapest-Vecsés (Ferihegy), Csákvár, Csapod, Debrecen, Nagyvárad, Győr, Hajdúböszörmény, Kaposvár, Kecskemét, Kolozsvár, Pápa, Pécs, Seregélyes, Szeged, Székesfehérvár, Szolnok-Rákóczi falva, Szombathely, Tapolca, Veszprém-észak és Veszprém-dél.

³⁰ MAAF Intelligence File No. 3152 és MAAF Intelligence File No. 3153. Az ezekben elfekvő dokumentumok nagy része egyébként belekerült az egyes célok, illetve célcsoportok hírszerzési aktáiba is.

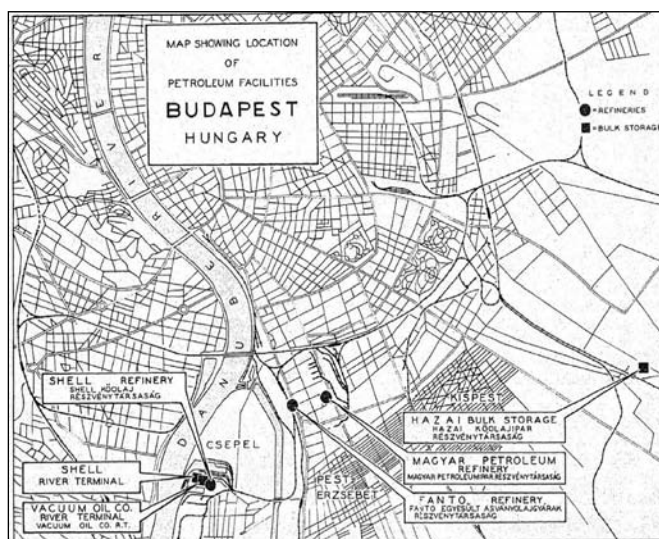
³¹ Lásd: *The Petroleum Facilities of Hungary*, Prepared by The Enemy Oil Committee for the Division of Fuels and Lubricants Office of the Quartermaster General, May 1944, AFHRA.

Amint a kutató ezt az információgyűjteményt összehasonlítja más célokról archivált adatokkal, nyomban szembetűnik az adatok precizitása és döbbenetes részletgazdagsága. Erre magyarázatul szolgálhat az a tény, hogy az olajipari létesítmények nagy többsége külföldi tulajdonosok, például amerikaiak kezében voltak, és a tulajdonosok nyilvánvalóan nem tartották magukban az általuk birtokolt információkat.

3. KÉP Magyarországi olajipari célok elhelyezkedése. Magyarázatához lásd a következő oldalon lévő táblázat adatait!

(Forrás: Petroleum Facilities of Hungary, AFHRA)

4. KÉP A budapesti olajipari célok elhelyezkedése

(Forrás: Petroleum Facilities of Hungary, AFHRA)

Jelzet	Finomító	Éves gyártási kapacitás		Cég	Tulajdonos
		Metrikus tonna	Hordó (db)		
A	Almásfüzitő	125 000	962 500	Vacuum Oil Company Rt.	Socony Vacuum Oil Co. Inc.
B	Csap	10 000	77 000	I.Schonberg	I.Schonberg
C	Csepel	175 000	1 347 500	Shell Kőolaj Rt.	Royal Dutch Shell group
D	Dél-Kárpáti	20 000	154 000	Dél-Kárpáti Kőolaj Finomító és Kereskedelmi Rt.	Galizische Naphta A.G. „Galicia”
E	Fanto (Berg)	60 000	462 000	Budapesti Ásványolaj-Fanto	Fanto Egyesült Magyar Ásványolajgyárak Rt.
F	Magyar Petróleumipar	60 000	462 000	Magyar Petróleumipar Rt.	Magyar Petróleumipar Rt.
G	Nyírbogdányi	20 000	154 000	Nyírbogdányi Petroleum Rt.	Nyírbogdányi Petroleum Rt.
H	Pétfürdő	100 000	770 000	Magyar Hydrobenzin Rt.	Magyar Állam
I	Szőreg	20 000	154 000	Szőregi Petroleum-gyár Rt.	Szőregi Petroleum-gyár Rt.
J	Weinberger és Ortner	10 000	77 000	Weinberger és Ortner	Weinberger és Ortner
Összesen		600 000	4 620 000		

5. TÁBLÁZAT A magyarországi olajfinomítók adatai az 1944 eleji állapotok szerint. Mellékletként lásd az előző képet

(Forrás: Petroleum Facilities of Hungary, AFHRA)

A szövetséges légierők magyar célpontokra vonatkozó hírszerzési aktái eddig ismeretlenek voltak a kutató számára. Ezek az iratok a maguk rendszerében, a tételes feldolgozásuk nélkül is átfogó képet nyújtanak arról, ami eddig csak sejtethető volt, azaz hogy a szövetségeseknek a légitámadások megtervezéséhez milyen információkra volt szükségük. Valamint abba a hírszerzési folyamatba is betekintést engednek, amely ezek megszerzésével függött össze.

Város	Cég	Objektum
Kerettye		Üzemanyag lepárló
Almásfüzitő	Vacuum Oil Company Rt.	Olajfinomító
Budapest, Csepel-sziget	Shell	Olajfinomító
Budapest, Soroksári út 95.	Fanto Egyesült Magyar Ásványolajgyárak Rt.	Olajfinomító
Budapest, Kén u. 8.	Magyar Petróleumipar Rt.	Olajfinomító
Baja	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Békéscsaba	Vacuum Oil Company Rt. (mellette a Fanto raktárai is)	Lerakat/Raktárbázis
Budapest, Csepel-sziget	Vacuum Oil Company Rt.	Folyami rakodó
Budapest-Kőbánya, Gyömrői út 140.	Hazai Kőolajipari Rt.	Olajfinomító
Debrecen	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Győr	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Hódmezővásárhely	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Kaposvár	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Kassa	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Miskolc	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Munkács	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Pápa	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Pécs	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Szeged	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Székesfehérvár	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Szolnok	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Szombathely	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Ungvár	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Veszprém Vacuum	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis
Zalaegerszeg	Vacuum Oil Company Rt.	Lerakat/Raktárbázis

6. TÁBLÁZAT A főbb magyar olajipari célok, melyekről részletes helyszínrajt és elemzés készült a szövetséges hírszerzés által

(Forrás: Petroleum Facilities of Hungary, AFHRA)

A SZÖVETSÉGES LÉGITÁMADÁSOK BOMBAKÁRAIRÓL KÉSZÜLT FOTÓKIÉRTÉKELŐ JELENTÉSEK

A legelején érdemes tisztázni néhány gyakran keveredő kifejezést, nevezetesen nem tévesztendő össze a felderítő fotó a célfotóval! A felderítő fotó egy adott támadás előtt, után és kivételes esetben alatt készülhetett az adott célpont felderítésére, illetve a bombázás okozta károk felmérésére.³² Ezt a Földközi-tengeri Szövetséges Fotófelderítő Wing repülőgépei készítették és az Földközi-tengeri Szövetséges Légierő hírszerzésének elemzéséhez csatolták. Nem mindegyik fotófelderítő bevetésen készült légifotóról írtak kiértékelő jelentést és még csak nem is minden negatív kópiáról hívtak elő fotót annak ellenére, hogy a negatív minden kockáját megvizsgálták.³³ Azokat a fotókat, amelyeket a negatívról végül előhívtak, megszámozták és ezeket a sorszámozásokat a bevetés főbb adataival együtt a kiértékelő jelentésekben minden alkalommal rögzítették.³⁴ A célfotót³⁵ a támadó alakulatok egyes repülőgépeinek fedélzeti kamerái készítették a támadás alatt a bombaszórás elemzésére.³⁶ A célfotókról készült rövid összefoglalókat az alakulat hírszerző tisztje a támadásról készült összefoglaló jelentésében rögzítette,³⁷ melyet meg kellett küldeni az ezred, illetve a légi hadsereg hírszerzése felé is.³⁸

A szövetséges fotófelderítő berepülések³⁹ a Magyarország ellen 1944. április 3-án megindított légi hadműveletek előtt alapvetően a célok felderítésére és feltérképezésére, valamint azok aktivitásának megfigyelésére irányultak, azonban a támadásokat követően ezek már kiegészültek a megtámadott célpontokban okozott károk kiértékelésével.⁴⁰ Az első szövetséges légitámadásokat követően tehát a bombázások okozta károk felmérése és a célpontok további felderítése már

³² A D. B. jelzetű jelentésekben általában megjelölték, hogy mely légitámadás okozta károk felmérését végzik, emellett azonban külön azt is, ha egy régebbi támadás okozta károk helyreállításának állapotát rögzítették.

³³ Az egyszerű fotókiértékelő jelentéseket Interpretation Report (I. R.), vagy Photo(graphic) Interpretation Report (P. I. R.) néven illették. Egy célcsoportra vonatkozó felderítő fotók összesítése volt a Photo(graphic) Intelligence Summary (P. I. S.).

³⁴ A jelentésben ezen kívül a felderítő bevetésre vonatkozó fontosabb adatokat, a megfigyelt károkat okozó bombázásra vonatkozó főbb adatokat, valamint a károk leírását és ha volt fénykép csatolmány a jelentésben, akkor az ahhoz kapcsolódó jelkulesot és magyarázatot rögzítették.

³⁵ A célfotón rögzítették a támadó alakulat, a fotót elkészítő repülőgép, és a támadás főbb adatait. A célfotók alapján készült el a groupok a célfotóra vetített szórásképe (Bomb Fall Plot), amely az előzőekhez képest kiegészült a ledobott bombák jellemzőivel, valamint a szóráskép jelmagyarázatával és jellemzőivel. A szóráskép alapján készítették el a légi hadseregnél napi bontásban a bombaszórásról készült összefoglaló jelentést (Bomb Accuracy Report).

³⁶ A támadó alakzat nem minden repülőgépén volt felszerelve célkamera. A kamerák elhelyezkedéséről készült jelentés volt a Mission Camera Report.

³⁷ A wing összefoglaló jelentésében ennek volt a címe a *Strike Assessment Report*.

³⁸ Minden támadó alakulat Group és Wing szinten elkészítette a saját támadásának célfotói alapján a kiértékelő jelentését, melyek nem tévesztendőek össze a fent tárgyalt összefoglaló kiértékelő jelentésekkel. A támadást végrehajtó group jelentései voltak a *Photo Interpretation (P. I.) Flash Report*, a *Consolidated Narrative Report*, a *Strike Assessment Report* és a *Mission Camera Report*. Ezeket kiegészítette még *Bomb Fall Plot* nevű formula, melyet a Group kiértékelő tisztje a célfotókra vezetett rá a támadás legfontosabb adataival együtt. Ezeket az iratfajtaikat összegezve készítette el a Wing a *Final Bomb Strike Reportot*, amit általában az összesítő jelentésében publikált. A fentiek kapcsán lásd: Air Intelligence Procedures of the 49th Bombardment Wing (H), USAAF, AFHRA.

³⁹ Photographic Reconnaissance (rövidítve: P. R.).

⁴⁰ A magyar célpontok feltérképezését túlnyomórészt a dél-afrikai 60. repülőszázad végezte, míg a bombázások okozta károk felmérésének feladata már eloszlott a Földközi-tengeri Szövetséges Légierő más felderítő alakulatai között. A 60. század 1944. március és május között 220 db felderítő bevetést hajtott végre, ebből 64-et magyar célok ellen, azaz a bevetések 29%-át.

nem vált el egymástól, sőt egymás mellett párhuzamosan folytatták a kétféle tevékenységet. A szövetséges hírszerzés által készített kiértékelő kárjelentések közül kiemelkedően fontos az ún. „D. B.” sorozat,⁴¹ mivel az ilyen jelzettel ellátott általános jellegű jelentés a bombázó bevetések okozta károkról készült, tehát minden célcsoportra és célpontra kiterjedt. Ezt a típusú jelentést a támadást követően a lehető legrövidebb időn belül el kellett készíteni.⁴² A szövetségesek, pontosabban a Földközi-tengeri Szövetséges Légierő 1944. április 8. és 1945. március 24. között – kiigazításokkal és korrekciókkal együtt – összesen legalább 83 db „D. B.” jelzetű fotókiértékelő jelentést⁴³ készített a magyar célpontok ellen végrehajtott légitámadások kiértékelésére.⁴⁴ A bombázások eredményeiről készített fotókiértékelő jelentések alapvetően egyetlen felderítő bevetésen készült fotókról készültek, de a speciális, vagy összefoglaló jelentések akár egy időszakot és célcsoportot (pl. budapesti célok, vagy magyar olajipari célok) felölelve több felderítő bevetés fotóanyagáról is készülhettek. A kutató számára minden bizonnyal ezek az összefoglalások nyújthatnak kivételesen érdekes adatokat, ugyanis ezek folyamatában, illetve folyamatosan rögzítették egy-egy adott célpont, vagy célcsoport állapotát, termelését, és egyéb fontos paramétereit.

MEDITERRANEAN ALLIED PHOTO RECONNAISSANCE WING	S E C R E T 22nd April 1944.
INTERPRETATION REPORT NO. D.B.52	
Localities covered for damage: <u>CYCE, BUDAPEST,</u> MENEVAORE, VICENZA, TRIESTE/OPICINA.	
Locality covered for repairs: <u>SAGRES</u>	
Confirmation of amplification of M.A.F.R.W. Signal AI/50.	
- Denotes annotated prints distributed. Numbers refer to annotation of prints.	
<u>HUNGARY</u>	
683 Squadron Sortie P.206 dated 22 April 1944. Seantime 0630 hours shows:-	
<u>CYCE</u>	Attacked 19th April 1944. by 15th A.F. Last report D.B.46 of 13 April 1944. on partially smoke obscured photographs.
The following additional damage is seen in the area covered by smoke in the previous sortie:-	
<u>GERMANIAN CAR AND MACHINE WEAPONS</u>	

5. KÉP Részlet az 1944. április 22. napján kelt D. B. 52 számú fotókiértékelő jelentésből (Forrás: AFHRA)

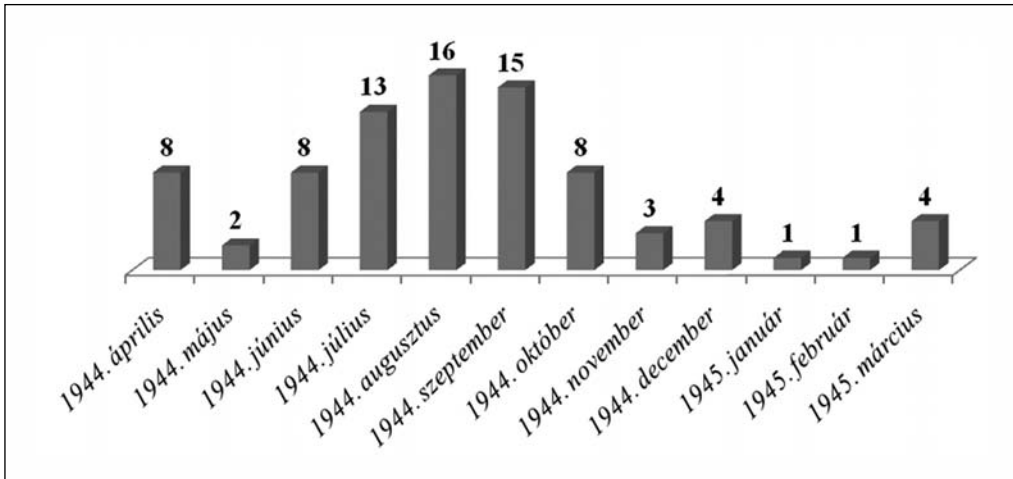
⁴¹ A Magyarországra vonatkozó jelentések mutatóját közlöm az alábbi táblázatban!

⁴² Ezeket a D. B. sorozatú kárjelentéseket, azaz fotókiértékelő jelentéseket a korábban alkalmazott AI sorozatú jelentéseket (Immediate Damage Report – azaz a bombakárokról készült közvetlen jelentés) váltották fel 1944. február 15-étől kezdődően. A D. B. sorozat térképi jelkulcsai megegyeztek az elődjével, ezeket általában a jelentéshez csatolt fényképek alján minden esetben feltüntették. Mind a D. B., mind az AI sorozat az ún. D. szekció (értsd: Damage) részei voltak, azaz a bombakárokról készített jelentések kategóriájába sorolhatóak. A fotókiértékelés gyakorlati kérdéseinek magyarázatához lásd: *New Series of Damage Reports*, 15 February, 1944, Mediterranean Allied Photo Reconnaissance Command, AFHRA.

⁴³ Ezek az MAAF hírszerzési részlegének „D. B.” jelzéssel ellátott általános jelentések. Különös, de 1944. április 8. előtt nem készült ilyen jelentés magyarországi célokról, pontosítva az április 3-ai légitámadás okozta károkról. Fotófelderítő bevetést repültek a szövetségesek Budapest fölé április 3-án és április 7-én, de ezekről csak egy-egy fotókiértékelő jelentés született, D. B. iktatószámú kiértékelés nem!

⁴⁴ A 60. század hadinaplójában *Bomb Damage Assessment (B. D. A.)*, azaz a bombázások okozta rombolások, illetve a kárfelszámolásként jelölték ezeket a felderítő bevetéseket.

Ezeknek a kiértékelő jelentéseknek éves és havi elosztása beszédes, ugyanis a 83 darabból csak 6 készült az 1945. évben, a többi 1944-ben. Nagyszerűen kidomborodik a jelentések sűrűségének vizsgálatával a szövetséges légerők Magyarország elleni légitámadásainak aktivitása is, ugyanis a jelentések több mint fele, pontosabban a 83-ból 44 darab az 1944. július és 1944. szeptember közötti negyedévre esik!

6. KÉP A magyar célokról készült bombakár-kiértékelő általános jelentések havi eloszlása
A szerző összesítése alapján

Általános bombakár jelentés (D. B.)		Célpont	
Iktató sz.	Dátum	Helység	Kategória
42.	1944. április 8.	Budapest	Tököli repülőtér, Duna Repülőgépgyár, Weiss Manfréd Művek, Ferencvárosi pu.
45.	1944. április 12.	Budapest	Ferencvárosi pu.
46.	1944. április 13.	Budapest	Nem ismert ⁴⁵
47.	1944. április 16.	Budapest	Duna Repülőgépgyár, Vecsési (Ferihegy) repülőtér
47. toldal	1944. április 14.	Budapest	Vecsési (Ferihegy) repülőtér
52.	1944. április 22.	Győr, Budapest	M.Á.V.A.G., vasúti célok (Ferencváros, Józsefváros, Keleti, Kőbánya, Nyugati, Kelenföld)
53.	1944. április 23.	Budapest	Tököli és vecsési (Ferihegy) repülőtér
55.	1944. április 25.	Budapest	Ferencvárosi pu.

⁴⁵ Sajnos a jelentés pontos tartalmát nem ismerem.

Általános bombakár jelentés (D. B.)		Célpont	
Iktató sz.	Dátum	Helység	Kategória
70.	1944. május 10.	Budapest	Rákos pályaudvar, Weiss Manfréd Művek, Tököl (Szigetszentmiklós) repülőgép összeszerelde
80.	1944. május 16.	Győr	Repülőgépgyár
99.	1944. június 3.	Szolnok, Debrecen, Miskolc, Oradea (Nagyvárad), Cluj (Kolozsvár)	pályaudvarok
101.	1944. június 5.	Szeged	pályaudvar
107.	1944. június 10.	Cluj (Kolozsvár), Szolnok, Debrecen	pályaudvarok
111.	1944. június 14.	Szőny, Almásfüzitő	Olajfinomítók
113.	1944. június 16.	Pétfürdő, Budapest/Csepel	Olajfinomítók
114.	1944. június 17.	Kecskemét	Repülőtér és radarállomás
118.	1944. június 25.	Szőny, Almásfüzitő, Budapest	Olajfinomítók
123.	1944. június 29.	Budapest	Olajfinomítók (Fanto, Shell Koolaz) és Rákos pályaudvar
126.	1944. július 1.	Budapest	Józsefvárosi pu., gépgyárak
127.	1944. július 1.	Dombóvár, Kaposvár	Pályaudvarok
128.	1944. július 3.	Barcs, Budapest	Híd, illetve Shell Koolaz ⁴⁶ olajfinomító (Csepel), Weiss Manfréd Művek iparvágányai, Vecsés (Ferihegy) repülőtere
132.	1944. július 7.	Győr, Szőny	ipartelepek, illetve olajfinomító
133.	1944. július 8.	Budapest	Rákos pályaudvar
139.	1944. július 13.	Budapest/Csepel	Olajfinomító
141.	1944. július 14.	Veszprém, valamint Budapest	Repülőtér (északi – Jutaspuszta), illetve olajfinomítók (Fanto, Shell Koolaz, Magyar Petroleumipar Rt.), vecsési (ferihegyi) repülőtér
143.	1944. július 15.	Budapest/Csepel	Shell Koolaz olajfinomító
146.	1944. július 16.	Budapest	Ferencvárosi pu., olajfinomítók (Fanto, Magyar Petroleumipar Rt.)
148.	1944. július 18.	Pétfürdő	olajfinomító

⁴⁶ A táblázatban az eredeti szöveg került feltüntetésre, ami valószínűleg elírás. A Koolaz helyett Kőolaj a helyes kifejezés. Ez az elírás minden hírszerzési iratanyagban következetesen ismétlődik.

Általános bombakár jelentés (D. B.)		Célpont	
Iktató sz.	Dátum	Helység	Kategória
151.	1944. július 20.	Pétfürdő	olajfinomító
152.	1944. július 21.	Szőny, Almásfüzitő	olajfinomítók
161.	1944. július 30.	Budapest	Weiss Manfréd Művek, olajfinomítók (Shell Koolaz, Fanto, Magyar Petroleumipar Rt.)
163.	1944. augusztus 1.	Budapest, Pécs	Tököli repülőtér és Duna rep. g. gyár, valamint pályaudvar
165.	1944. augusztus 3.	Szőny, Pétfürdő	olajfinomítók
170.	1944. augusztus 7.	Almásfüzitő	olajfinomító
172.	1944. augusztus 8.	Lispe/Budafapuszta	olajmező
173.	1944. augusztus 9.	Almásfüzitő, Szombathely	olajfinomító, valamint repülőtér
174.	1944. augusztus 10.	Győr	gyári repülőtér
176.	1944. augusztus 11.	Budapest, Lispe/Budafapuszta, Szőny	Tököli repülőtér, olajmező, olajfinomító
177.	1944. augusztus 12.	Almásfüzitő, Budapest	olajfinomító, valamint a vecsési repülőtér és a Shell Koolaz olajfinomító
180.	1944. augusztus 16.	Hajdúböszörmény	repülőtér
186.	1944. augusztus 21.	Szeged	pályaudvar
187.	1944. augusztus 21.	Almásfüzitő	olajfinomít
189.	1944. augusztus 23.	Szőny, Szolnok	olajfinomító, valamint repülőtér és pályaudvar
192.	1944. augusztus 25.	Szeged	vasúti híd
195.	1944. augusztus 27.	Pétfürdő, Budapest	olajfinomítók (Fanto, Shell Koolaz, Magyar Petroleumipar Rt.)
196.	1944. augusztus 28.	Szeged, Budapest	vasúti híd, valamint olajfinomítók (Shell Koolaz, Magyar Petroleumipar Rt.)
198.	1944. augusztus 31.	Szőny, Szolnok, Pécs, Miskolc, Szeged	olajfinomító, illetve pályaudvarok és vasúti hidak
200.	1944. szeptember 3.	Szolnok, Szajol, Debrecen	pályaudvarok és vasúti híd
200. korrekció	1944. szeptember 4.	Szolnok	vasúti híd
207.	1944. szeptember 10.	Budapest/Csepel	Weiss Manfréd Művek, olajfinomító (Shell Koolaz)

Általános bombakár jelentés (D. B.)		Célpont	
Iktató sz.	Dátum	Helység	Kategória
208.	1944. szeptember 11.	Nyíregyháza, Oradea (Nagyvárad)	pályaudvarok és vasúti hidak
211.	1944. szeptember 13.	Pétfürdő, Debrecen, Oradea (Nagyvárad)	olajfinomító, illetve pályaudvarok és vasúti hidak
212.	1944. szeptember 14.	Budapest, Almásfüzitő, Szőny	Északi vasúti híd, olajfinomítók (Fanto, Magyar Petroleumipar Rt.), valamint olajfinomítók
214.	1944. szeptember 16.	Diósgyőr (Miskolc)	M.Á.V.A.G., Acél- és Fegyvergyár
216.	1944. szeptember 17.	Budapest	pályaudvarok, olajfinomítók, ipartelemek
217.	1944. szeptember 18.	Budapest, Baja, Szeged	Ganz Gépgyár, pályaudvarok és vasúti hidak
218.	1944. szeptember 19.	Cegléd, Szabadka, Szolnok	pályaudvarok és vasúti híd
219.	1944. szeptember 20.	Szob, Budapest, Baja, Szolnok	pályaudvarok és vasúti hidak és a mátyásföldi repülőtér
220.	1944. szeptember 21.	Győr, Székesfehérvár, Debrecen, Budapest	pályaudvarok, olajfinomítók, déli vasúti összekötő híd, Weiss Manfréd Művek
223.	1944. szeptember 24.	Baja, Győr	vasúti híd és pályaudvar
226.	1944. szeptember 27.	Hegyeshalom	pályaudvar
227. ⁴⁷	1944. szeptember 28.	Debrecen, Kisköre, Tiszafüred, Szolnok, Szeged	pályaudvarok és vasúti hidak
233.	1944. október 7.	Hatvan, Budapest, Oradea (Nagyvárad)	pályaudvarok, vasúti hidak, olajfinomítók, gépgyárak
234.	1944. október 8.	Orosháza, Komárom, Csap, Érsekújvár, Szob, Szolnok, Kisköre, Tiszafüred, Baja	pályaudvarok és vasúti hidak
234. toldat	1944. október 9.	Komárom, Érsekújvár	pályaudvarok
239.	1944. október 13.	Szombathely, Győr, Budapest	Pályaudvar, gyári repülőtér, illetve vasúti hidak és olajfinomítók (Fanto, Magyar Petroleumipar Rt.)
240.	1944. október 14.	Pétfürdő, Almásfüzitő, Komárom, Bánhida, Székesfehérvár, Győr, Pápa	Olajfinomítók, pályaudvarok és repülőterek
242.	1944. október 17.	Baja	vasúti híd

⁴⁷ A jelentésben 226. számmal írták, de ez nyilvánvaló elírás. Helyesen ez a 227. számú jelentés.

Általános bombakár jelentés (D. B.)		Célpont	
Iktató sz.	Dátum	Helység	Kategória
245.	1944. október 21.	Budapest	vasúti hidak
251.	1944. november 4.	Nagykanizsa	pályaudvar
253.	1944. november 6.	Szombathely	pályaudvar
265.	1944. november 22.	Szőny, Almásfüzitő, Pétfürdő	Olajfinomítók
271.	1944. december 2.	Szombathely	pályaudvarok
277.	1944. december 12.	Győr	pályaudvar
289.	1944. december 27.	Sopron, Almásfüzitő	pályaudvar, olajfinomító
294.	1945. január 3.	Körmend	pályaudvar
311.	1945. február 3.	Nagykanizsa	pályaudvar
340.	1945. március 10.	Szőny	Olajfinomító
341.	1945. március 11.	Szőny, Almásfüzitő, Pétfürdő	Olajfinomítók
346.	1945. március 16.	Szőny, Almásfüzitő	Olajfinomítók
354.	1945. március 24.	Almásfüzitő	Olajfinomító

7. TÁBLÁZAT *A magyar célpontok elleni légitámadások általános fotókiértékelő kárjelentései*
(Forrás: Az AFHRA adatai alapján a szerző összesítése)

Ezeknek a kiértékelő jelentéseknek jövőbeli feldolgozása mindenképpen esedékes, hiszen a szövetséges légitámadások céljait és eredményeit tekintve ezekből lehet szinte a legpontosabb összehasonlító információkat kinyerni.

Utószó

Tanulmányomban a Földközi-tengeri Szövetséges Légierő felderítési, hírszerzési, és a szövetséges repülők által végrehajtott magyarországi légitámadások fotókiértékelésének gyakorlatát, valamint a kapcsolódó iratanyagát vizsgáltam meg. A II. világháború során a szövetséges repülők által Magyarország ellen folytatott légi háború történetének kutatása, az események feldolgozása fordulóponthoz érkezett. A magyar szakirodalom eddig megelégedett nagyjából annyival, hogy felszínesen rögzítette az eseményeket, a mögöttes dolgok, mozzgatórúgók mélyebb feltárása még váratott magára.

Összességében elmondható, hogy a hírszerzési aktákban elfekvő iratanyag nagyon fontos forrása a Magyarország elleni szövetséges légitámadások történetének, ezért a darabszintű, teljes feldolgozását is megkezdttem. Amellett, hogy érzékeltetni kívántam a bőséges iratanyag jelentőségét, segédanyagot is kívánok nyújtani a további kutatásokhoz.

BIBLIOGRÁFIA

Craven, Wesley Frank – Cate, James Lea (1983): *The Army Air Forces in World War II. Volume Two.* Washington D.C., Office of Air Force History.

Kreis, John F. (ed.) (1996): *Piercing the Fog – Intelligence and Army Air Forces Operations in World War II.* Washington, D. C., Air Force History and Museums Program, Bolling Air Force Base.

Karsai Elek (1985): Elképzelések és tervek Magyarország bombázására 1944-ben. Az amerikai levéltári anyag alapján. *Somogy megye múltjából.* Levéltári évkönyv. 16. évf. 16. sz. Kaposvár. 503–539.

Oláh András Pál (2017): *A szolnoki célpontok levegőből történt felderítése a II. világháborúban.* ZOUNUK 31., A Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára évkönyve 2017.

Juhász Gyula (összeáll., s. a. r., bev. tan.) (1978): *Magyar – Brit titkos tárgyalások 1943-ban.* Budapest, Kossuth Könyvkiadó.

Levéltári források

AFHRA = Air Force Historical Research Agency

NA = The National Archives (London)

NARA = The National Archives of United States